

**ПРОБЛЕМА ФОРМУВАННЯ
ТЕКСТОТВІРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ
ФІЛОЛОГІВ-ГЕРМАНІСТІВ У ТЕОРІЇ І ПРАКТИЦІ
ЗАРУБІЖНИХ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ**

Цокур О. С.

*доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри романо-германської філології
та методики викладання іноземних мов
Міжнародний університет
м. Одеса, Україна*

З огляду на інтенсивний розвиток європейського багатомовного й полікультурного суспільства, а також вимоги європейської освітньої та соціокультурної інтеграції, на сучасному етапі розвитку української системи вищої освіти значною мірою посилюється увага до досліджень, які спрямовані на аналіз та інтерпретацію стану, специфічних відмінностей та загальних тенденцій розвитку теорії педагогіки вищої школи та методики професійної освіти майбутніх фахівців, у т.ч. й філологів-германістів.

Формування професійної, у т.ч. й текстотвірної компетентності майбутніх філологів-германістів відбувається на загальних і специфічних принципах. До загальних належать принципи науковості, наступності й неперервності, різноманітності, технологічності, інноваційності, зв'язку з освітою інших країн, інтеграції освіти з наукою та ін. Специфічними визнаються принципи:

- особистісної спрямованості навчання лінгвістичних, професійно орієнтованих та загальнонаукових дисциплін з дотриманням настанов студентоцентрованого підходу (автономності, суб'єктності, миролюбства, духовності, моральності, академічної свободи та доброчесності), завдяки чому здобувачі спеціальності «Філологія» отримують можливість вільного вираження власних думок і почуттів, оскільки самовираження їхньої особистості стає важливішим за демонстрацію знань з першої та другої германських мов; навчальною нормою вважаються окремі порушення мовних правил і випадкові помилки;

- комунікативного підходу, який, враховуючи наукові досягнення в галузі теорії комунікативної лінгвістики і психології спілкування, професійної лінгводидактики та методики навчання іноземних мов, спрямовує зусилля на розвиток у філолога-германіста провідних якостей полікультурної мовної особистості, здатної до ефективної взаємодії та співпраці в межах розширення й поглиблення культурних й економічних зв'язків між країнами, а також підвищення своєї мобільності у різних сферах життєдіяльності;

– діяльнісний й творчий характер навчання основної і другої мов, тому що іншомовна мовленнєва діяльність відбувається через академічне вербальне спілкування, успіх якого забезпечують не тільки здобуті лінгвістичні знання, а переважно вироблені у процесі тренувальних вправ граматичні, лексичні, фонетичні, мовленнєві, риторичні, текстотвірні навички. При цьому, досконале оволодіння германськими мовами має відбуватися у творчій та текстотвірній діяльності, що значно стимулює як пізнавальну, так і перекладацьку активність філологів-германістів.

Порівнюючи технології, способи і прийоми формування у філологів-германістів текстотвірної компетентності, описані у вітчизняному й зарубіжному інноваційно-педагогічному досвіді, слід визнати, що в останньому для досягнення означеної мети представлено ширший перелік навчальних дисциплін, які сприяють більш глибокому розумінню ними текстів різних епох, жанрів і стилів, а також оволодінню нестандартними техніками текстотвірної діяльності й інноваційними інструментами креативного письма [1]. Серед складових цілісної структури текстотвірної компетентності філологів-германістів виділяються компоненти, які з огляду на запропоновані спеціалізації (журналістика, PR, креативне письмо, цифрові медіа), дозволяють:

– оперувати теорією літератури, кіно та телезнавства, враховуючи вплив й способи управління певною аудиторією, а також лінгвістикою тексту, задля використання лінгвістичних знань на практиці: у сферах перекладу, редагуванні текстів, створенні мовних ресурсів;

– вільно володіти певним жанром, стилем, словом для створення епічних, прозаїчних, публіцистичних і драматичних творів, для чого організуються письменицькі та риторичні студії, участь у яких сприяє вдосконаленню умінь створювати інформативні повідомлення для різноманітних каналів комунікації (онлайн-платформи, соціальні мережі, медіа-холдинги);

– оволодівати методами поглибленого аналізу процесу написання, редагування та публікації матеріалів, а також способами творчого та професійного письма для різноманітних форматів, таких як маркетинг, журналістика та рекламні тексти;

– розвивати навички редакторської роботи та креативного письма під час участі у різних дослідницьких та культурознавчих проєктах з вивчення поточних питань, створюючи, редагуючи та узагальнюючи в письмовій формі інформацію, необхідну для вироблення промов, тез доповідей і публікацій, які передбачають створення текстів різних жанрів (газетні статті, електронні книги) для друкованих та цифрових медіа;

– вдосконалювати стратегії текстотвірної діяльності, у т.ч. й письменицькі навички, для чого на останньому курсі пропонується розробити розширений творчий твір у певній формі чи жанрі (за вибором).

Ефективному формуванню означених вище складових текстотвірної компетентності філологів-германістів сприяє використання інноваційних освітніх і цифрових технологій, об'єднаних концепцією EdTech [1]. Остання забезпечує персоналізацію цього процесу: Tailoring Education (розуміння унікальних потреб кожного здобувача) на основі штучного інтелекту (Artificial Intelligence), значно поліпшуючи досвід текстотвірної діяльності.

Література:

1. Журавель Н.В. Формування професійної компетентності в майбутніх бакалаврів з англійської філології в закладах вищої освіти Австралії: Дис. ... доктора філософії /011 «Освітні, педагогічні науки». Київ, 2025. 296 с.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-614-3-1-91>

АНТРОПОЛОГІЧНИЙ ВИМІР КРОСКУЛЬТУРНОЇ ОСВІТИ: СТРАТЕГІЇ АКТУАЛІЗАЦІЇ ОСОБИСТІСНОГО ПОТЕНЦІАЛУ В ПОЛІКУЛЬТУРНОМУ СЕРЕДОВИЩІ

Шаповалов О. Ю.

*здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти
Міжнародний університет
м. Одеса, Україна*

Єрмакова С. С.

*доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри педагогіки та психології
Міжнародний університет
м. Одеса, Україна*

Сучасна освітня парадигма зміщує фокус із простої передачі знань на *антропоцентричний підхід*, де головною цінністю є сама людина в усій її складності. В умовах глобалізації крос-культурна освіта перестає бути лише вивченням «іншого» – вона стає інструментом самопізнання та «антропологічного розквіту». Саме тому, полікультурне середовище часто сприймається як джерело конфліктів, проте в антропологічному вимірі воно є необхідною умовою розвитку. Так, особистість краще усвідомлює власну ідентичність лише при зіткненні з іншою системою цінностей. А вихід за межі власного культурного досвіду дозволяє людині подолати внутрішні стереотипи та егоцентризм.

У класичній педагогіці полікультурність часто розглядалася як зовнішня умова – набір декорацій, у яких взаємодіють представники різних етносів. Проте в антропологічному вимірі *крос-культурність є внутрішньою подією особистості*, особливим психоментальним простором, де відбувається складний процес самоідентифікації.

Центральним механізмом самопізнання в крос-культурному середовищі є феномен віддзеркалення. Людина не здатна повноцінно усвідомити власну культурну матрицю (звички, автоматизми, безумовні цінності), допоки не зіткнеться з «Іншим». Тільки через контакт із чужим досвідом власні культурні норми перестають бути «єдино можливими» і стають об'єктом